Un pis per llogar.

Biblioteca Central Barcelona

671.

Un pis per llogar

Pessa en un acte
original y en vers
de
Albert Castells Maronda

Personatges

Quimeta.
Sr. Ygnasi.
Sidro.
Marcelino.
Sr. Francisco.
Alcalde de barri.
Municipals.

Acte únich.

L'escena representa una sala. Una porta al fondo y dos laterals. A la dreta del espectador una altra porta en primer tèrme. A l'esquerra, en primer tèrme tambè, un armari practicat en la paret, tancat y ab llibres dins, y al costat una maleta.

Escena 1.ª

Sr. Francisco, Sr. Ygnasi, Quimeta.
Entran pel fondo.

Franc. Repetèsch lo que ahí 'ls deya
cuant várem vení á mirarl:
tè unas condicions molt bonas,

es decent y bastant gran,
està en un puesto mòlt céntrich,
y ademés ben ventilat,
pintat de nou; hi há aigua viva
y tres metgeros de gas
en l'escala. Aquestos mobles
encara no han servit may;
los várem comprar divendres
allá en lo carrer dels Banys.

Ig. (¡Que 'n té de lletra menuda!)

Qui. Es vosté mòlt bon marxant.

Fran. Dich lo que es, ni més ni menos,
senyoreta.

Ignasi. Anèm al gra:
Tot ab tot no 'ns desagrada.
¿Eh, noya?

Quim Pro es massa car.
M' sembla que ab divuit duros
es de sobras ben pagat.

Fran. ¿Qué diu? ¿Divuit duros? Miri...

Ig. Rato há que estich mirant.

Fran. ¿Y no véu res?

Ig. No més veig
que ni un ral vol rebaixarmi.

Fran. Es que no pueh, ho pot créurer.

Ig. ¿Qui 'l me priva? Vosté vay
que es amo y cobra la moma.
Jo que sò qui haig de pagar!..

Qui. Bè, vamos; posentho á vint.
Home, no sia tacany.

Fran. Ja 'ls ho vaig dir; no pot ser.
Lo prén infim sis cents rals.
Crèguim que si jo podia.. —
però 'ls gastos son tan grans...

Ig. Bè, partim la diferencia
y no 'n parlem més.

Fran. Bah, bah;
ho faig perque son vostés.

Ig. Tingui; cobri mentres tant.
(Treyentse una cartera ab papers de banch.)

Fran. (Vaig fer bè de demanálshen
un poch més de lo que val.)

Ig. Hú, dos, tres, que sumon quinze.
(Posantlos sobre la taula.)
Si vosté vol, lo restant
li pago en plata.

Fran. Com vulgui.
A mi sí que m' es igual.

Ig. (Treyentse un grapat de monedas de plata, las estén sobre la taula y fa 'l compte.)

Cinch, set, nou y hu fa 'l compte.
¿Es aixó?

Fran. Si, mòlt bé está.

Jg. ¿Qué mira? ¿Que no li agrada?--

(Perque examina una moneda.)

Fran. Aquet duro sembla fals.

Jg. ¿Vol dir?

Fran. No hi posi caps dupte.
si sab qui li ha donat---

Jg. Ahí l'amo de la fonda.
Avuy li torno.

Fran. Está clá.

Qui. ¿Y si no 'l vol?

Jg. ¿Que?-- Que 'l deixi.
si no vol entendrer pas
la rahó, nos alsem de taula
y marxem sense pagar;
ell queda perdent l'gasto
y ademès un bon parroquiá.
Jo á la bona tot cuant vulguin,
pero á la mala---

(Durant los anteriors versos, Francisco firma lo recibo en la llibreta.)

¿Ha firmat
lo recibo?

Fran. Sí, senyor.

(Li entrega la llibreta.)

Yg. Corriente; aixó està com cal.

(Llegintla.)

Aquí tè 'l duro que hi falta.

(Donantli)

Fran. Y vosté aquí tè las claus.

(Las hi dona.)

Dels pactes que estan impresos

aquí.—

(En la llibreta.)

Yg. N' estich enterat

y m' conformo.

Fran. Celebro

conéixels.

Yni. Pot disposar.

(Francisco se 'n va, pero al arribar á la porta del fondo Ygnasi 'l crida.)

Yg. Ah, fassi 'l favor.

Fran. Espliquis

Yg. ¿Y aixó de per qui qué tal?

Fran. ¿Lo qué?—

Yg. Las minyonas, home.

Fran. ¿Las minyonas diu?—(Ay—ay—

ay...ay... quin gat per las valtas!...
vell, y encara esbojarrat!...)
N' hi há de molt aixeridas,
del ull negre, del ull blau,
de rossas, blancas, morenas,
de graciosas, d' elegants,
de petitonetas, d' altas,
d' estatura regular,
y... per noyas Barcelona:
aixó já tothom ho sab.
Se 'n va pel Passeig de Gracia,
dóna toms amunt y avall,
y 'n veurá de tan re...monas,
que...

Jg. Ta...ta...ta...ta...ta...ta...
No es aixó 'l que li pregunto.
¿Vol que sent jo já cap blanch,
siá com un pilharet-lo
de divuit ó de vint anys?...
¡Si que la fariam bona!...
(Quin estudiant que sí hi ha
tan aixerit d' aquet mestre.)

Gran. ¿Vosté no m' ha preguntat
per minyonas?...

Jg. Si, senyor.

Fran. Donchs no l'entench.
Ig. M'entendrá.
Vull dir las que hi hà en la casa,
pels pisos de dalt y abaix,
si pel celobert s' braellan
dihentse mil disbarats:
- Que si tu ets l'estripa cuentos,
que si festejas 'n Joan,
si no t cuidas de la cuina
com t' haurias de cuidar;
que tu no ets gens endressada,
que tu no t casarás may;
y hi mohuen una saranela
que á vegadas para mal,
y que á més d'aixó, amohina
y no es gens edificant.
Aixó vull dir. ¿M'enten ara,
senyor Francisco?
Fran. Ja, ja.
Miri: desde la botiga
fins dalt al cim del terrat
los que vihuen en la casa
tots son gent d'ordre y de pau.
Escenas, com las que deya
vosté, passá aquí?.. ¡Que es cás!..

Y no sols aixó; sinó
que hi ha aquí un veinat com cal.
Per si 't trobes algun dia
en una necessitat,
abaix tè l'apotecari,
l'metje viu aquí dalt,
al costat la llevadora
l'herbolari aquí 'l devant.....
Jg. Prou, prou, prou, senyor Francisco,
que tantas comoditats
aviat m'incomodarian.
Bè, vamos; quedo enterat.
Veu, jo vinch á Barcelona
ab la noya, per estar
llibre dels perills y sustos
que per fóra estem passant.
Que arriba alguna columna,
prepárat pels allotjats;
marxa aquesta, 'ls carlins vènen,
comensa á fer altre tant;
y entre uns y altres tinch sempre
la casa plena d'estranys.
Nes..., com jo tinch una noya
que... vamos, pot ben anar,
(Moviment d'ella.)

no voldria que algun dia
per desgracia un allotjat - - -

Qui. Per mi val 'n Marcelino
molt mes que tots ells plegats.
Això ja ho sabem.

Yg. Sí, noya;
mes jo sé 'l que tu no sabs.
Per çó he volgut que vosté
m'enterés de tot avans.
Jo busco calma, sociego - -

Fran. Donchs aquí de tot tindrá.

Yg. Dispensi ara la molestia.

Fran. No hi ha de que dispensar.

Yg. Molt servidor.

Qui. Pássiho be.

Fran. Señores, que Dèu los guard'.

Escena 7.a

Ygnasi, Quimeta.

Yg. Y quin jove tan parlaire!
enrahona ell sol per sis.
¿Veus, noya? ja tenim pis.

¿T' agrada?—

Qui. Sí.

Ysg. A mi no gaire.

Qui. ¿Donchs perqué l' havém llogat,
veyent que nos 'ns agradava?—

Ysg. Perque la fonda 'ns costava
un dineral, y he pensat,
que, com no sabem l' temps
que haurém d' está á Barcelona,
llogá un pis y una minyona,
y viurer independents.
Pero—cinch cents rals es massa.

Qui. Ja farém economias;
deixéns d' aqueixas manias;
aquí estarém com á casa.

Ysg. Pero gastarém mòlt més.

Qui. Home, no vulguém fé l' pobre,
que si es veritat res nos sobra,
més tampoch nos falta res.
Los diners son per gastarlos
cuant s' oferéix l' ocasió;
sempre que convé, ó sinó,
inútil fora guanyarlos.
¿Qué dirán los que 'ns coneixen,
si no llulhim com nos toca?

Tots pensarán que á la Roca
son avaros ó escassejan.

Jg. ¿Jo escassejár? ¿Jo mesquí?—
(Tocat del amor propi.)
¿Jo que so un bon propietari?
Gastaré lo necessari; (Resolt.)
faré lo que 'l fassi aquí.
Si aná al teatro s' estila,
á butacas ó sillons,
gastant uns cuants napoleons,
seurém en la millor fila.
Si es costum aná al café
á passarhi la vetllada,
'l posas tú ben mudada,
y cap allá anirém també.
¿Que hem de vestir de sengó
per tractarnos ab gent fina?—
M' llevo la barretina
y 'm poso barret rodó.
Per de prompte 'm quedo 'l pis,
per més que es cresent l' preu,
y ja d' aquí ningú 'm treu;
puis ferho aixís es precís.
Per conservar lo bon nom
faré estragos, jo t' ho juro;

no 'm malgastaré ni un duro,
pero---

Qui. ¿Estragos dihéu? ¿Com?--
¡Ay pare!--

Ig. No t' esparvèris.
Estragos vull dir---¿M' enténs?.

Qui. No.

Ig. Que---vamos---

Qui. Sí; corrents;
sempre 'm venim ab misteris.
(Tocant l'ase.)

Ig. No sé com dirho.---Vull dir---
que ans no se 'm tracti d' avaro
sens cap classe de reparo,
vull, com á pagés, lluhir.

Qui. Ah, pero sens atrassarnos

Ig. Aixó 's dona per sentat.
Sols ab lo que tenim avansat
ja podém ben regalarnos.
¿Véus?--Mira; ni cap noble.
(Per lo mobiliari del pis.)

Qui. ¡Ay, ay!--

Ig. ¿Qué hi ha?

Qui. Una maleta.
¡Que es estrany!--

Ig. No gens, Quimeta;
una maleta es un moble.
Qui. Si, pero... ¿Y aquest armari?...
(Obrintlo)
¿Qué veig?... ¡Un llibrería!...
(Tots dos se posan á mirar llibres, deixantlos tots en desordre sobre la taula.)
Ig. ¡Ay caramba!...
Qui. (Llegint)
"Flor de un dia."
Ig. ¿Y aixó que es?... Ah, un diccionari.
Qui. Manual de Pleitos.
Ig. ¿Qué?...
Aquest sí que no m' agrada.
Quan m' entre en una vegada,
de poch perdo un pallé.
De llavors als meus amichs
que 's troban en semblant cás
ls' dich: No pletejéu pas;
no vulguéu plets ni embolichs.
Qui. Aquets d'aquí son novelas.
Ig. ¿Y... ja son d'aquellas bonas?
A véurer; es que á las donas
no 'ns convènen bagatelas;

que us trastornan l'cervell.

Qui. Alló es l' romanticisme.

Jg. Aquets romansos y cimes
ja te ls pots plantá al clatell.
Bè, aquestos ja ls pots llegí;
(Després d'haverlos mirat.)
mès per ço no 'n fassis massa.

Qui. Cuant hagi fet lo de casa
per passá un rato.

Jg. Aixís sí.
Ah, ¿y 'n Sidro?

Qui. Lo he enviat
per nidó al carrer de Ronda.

Jg. Donchs anèm cap á la fonda,
que pot ser ja haurá tornat.

Qui. Antes arreglém aixó.
(Los llibres.)

Jg. Ja ho farás cuant tornarém.

Quita. ¿No veyen qué sembla?

Jg. Anèm.
Primé es l' diná que tot.

Escena 3a.

Dits y Sidro, que entra ab un baul al coll.

Sidro. Dèu los guard'.
Qui. Dèu te guard', Sidro.
Ig. Sí que has anat ben depressa;
jo t'asseguro.
Sidro. Endevant;
aixís; ara vos venyéume.
Com si no 'n estiguès prou
d'amohinat.
Ig. Com que sembla
que...
Sid. Tot me succeheix à mi;
sempre jo pago la festa.
Qui. ¿Que te 'n ha passat alguna?
Sid. Oh, sí; y d'aquellas més crespas.
Ni jo sé com n' he surtit.
Per voler fè una drecera
m' he perdut; y ab l' baul
carregat sobre l' esquena,
voltá que voltá, pro ¡cá!...
l carrer de la Princesa
no l' trobo enlloch. Ho pregunto
á una dóna, y 'm contesta:

—Al ser al cap del carrer,
trenquéu aixís, á la dreta;
ja veuréu una botiga
que—vamos, no us podéu pérdrer.
Aném després cap avall,
perque fa baixada, y sempre
dret al nás; y ja veuréu
en la paret una pedra
que, si no l'han cambiada,
diu: Calle de la Princesa.
—Moltas gracias. A Déu siáu.
—Com vos dich, no us podéu pérdrer.
Jo, creyent lo que m' han dit,
tiro amunt, trenco á la dreta,
y camina que camina
fins á trobá' aquella pedra.
Pero sí, Déu te 'n dará;
'l carrer de la Princesa,
encaralla, jo no 'l trobo;
y dich entre mí: paciencia;
si demanant se va á Roma,
jo arribaré á casa meva.
Allá 'l cap, veig un cotxero
á dalt d'una carretella
parada; vaig, li pregunto:

¿- Lo carrer de la Princesa?
y ell me respon: - Ha salido.
- ¡Y ara! ¿Qué dius, babieca? - -
¿Un carrer surtir de casa? - -
Aquesta sí que es ben fresca.
Mira que vaig carregat;
no m' acabis la paciencia.
- ¿Non dimanán la singora?
- No. - Ah, mussiú, mná no entenderle.
- Y donchs vésten al diable.
- ¿Al diablo? Alesi, vir, mestre.
- Vés, que hi serás més aviat
montat en la carretella:
y per no tenir cuestions
l' deixo está allí en sorreta -.
Lo baul y jo tornárem
altre volta á la carrera,
resolts á no preguntar
res més á ningú. A l' esquerra
veig un carreret, m' hi fico,
y... ¡Válgam santa Teresa! -
M comensan á dir cosas - - -
¡y quinas cosas me deyan! - -
Apreto l' pas, cuasi corro,
lo baul me cáu á terra,

y cuasi ha sigut miracle
com no 's quede fet estellas.
Los que ho véhuen riu que riu;
jo, acabada la paciencia
y desorientat, l'agafo,
me 'l torno posá á l'esquena,
y emprench ab tan mal company
altre volta la carrera;
pero ab tan gran desacert,
ab fortuna tan adversa,
que en lloch de venir aquí
me'n he anat cap á Junqueras;
y si allí no hagués trobat
un conegut que es d'Olesa,
crech que no arribo á trobarthi
fins demá passat al vespre.

Rui. ¡Quin modo de passejarte! (Pausa.)
(Rient.)

Sid. ¡Y ab lo banc á l'esquena!..

Bg. Ja tenian rahó 'ls vells:
"No prenguis may la dressera
"per deixá' está 'l a marrada."

Sid. Com jo no hi sé las tasquieras—

Bg. Veig que tens rahó de sobras.

Sid. Pero no m'en val.

Ig. La Miguela,
ma germana ¿sabs?
Sid. Si.
Ig. Vés;
t'entregará una ampolleta,
la pórtas aquí ab cuidado,
aquestos llibres endréssas,
y, cuant hagis acabat,
fins que jo torni m'esperas.
Sid. Está bé.
Qui. ¿Passém per qui?
Ig. Passém.
Sid. ¿Donchs que heu perdut l'enma?
Per qui's vá cap á la porta.
(Senyalant al fondo.)
Per Déu, no busquéu dresséras.
Ig. No, home; no tingas pòr.
Aqui vay no't pots pas pérdrer.
Qui. Es que aquet pis, tu no sabs,
s'volta á dreta y esquerra,
y per tot vás á la porta,
si vols. Ara ho podrás véurer.
(Se'n van per
la lateral esquerra.)

Escena 4.ª

Marcelino sol.

Entra ab las claus á la má, figurant que acaba d' obrir la porta.

¡Quina calor!... ¡no s' pot viurer!...
¡Vamos, si 'l temps no s' refresca,
crech m' aniré derritint
com una estátua de cera,
si la posèssen al foch
per convertirla en candelas...
Mès ara que ja so á caza,
vaig á posarme á la fresca.
(Se lleva la levita y la tira
sobre 'l sofá.)
Ab l' establi" aqui 'l despaig,
avuy no m' entench de feina.
Es la voluntat del pare
que exerceixi la carrera...
per altre part m' assegura
tenir bona clientela...
Donchs endevant, res hi perdo;
activitat, diligencia,
vinga fullejar los códichs,
repassar la Dialéctica,

plejar á tort y á dret,
fer pediments y defensas...
aixís adquireixo fama,
y lo que es millor; pessetas.

(Pausa.)

Ah, ara que hi penso. Vejam,
crech que ho tinch en la maleta.

(La mira.)

¡No hi es!... En la llibreria
pot ser será.

(S'hi dirigeix.)

¡Y es oberta!...
¡Quin cambalori!... Qual volta
han entrat lladres... A véurer.

(Ho regira tot.)

Bé, per ara res me falta.
Tot hi es.

(Pausa.)

Bah... no ho sé entendrer.
Aixó es un robo frustrat.
Si de bonas á primeras
ja comensan per robarme,
amigo, l'haurém ben treta.
Pero un robo... apar estrany,
perque... 'l diable que ho entenga.

No obstant, per lo que pot ser,
vaig á registrar.

(Escolta.)

M' sembla
que no se sen pas ningú.
Nó, nó; pero... anèm alerta.

(Se'n vá.)

Escena 5ª

Sidro, que entra ab una garrafa, y luego Marcelino.

Sidro. Ja tenim aquí l'ampolla.
¿Tastemla? ¡Quina mistela!...
Sinó perquè... No.; Quin pis!...
aixó sí que 'n val de pelas.
¡Ni cap marqués!.. Oh! la noya
que n' estará de contenta!...
Bé; ara anèm á arreglá' ls llibres.
Sants? Avéure?.

Marcelino (¡Ah!.. ¿Un home!..) Mestre.

(Donantli un colp á l'espatlla.)

Sidro. ¡Ay!.. ¿Qui hi há?.. qui... qui...

(Alsantse y reculant espantat.)

Mar. (Mitx espantat.) Sò jo.
Sid. Y bé; ¿qui es vosté?
Mar. Sò un home.
Sid. ¿Un home?
(Reposantse.)
Mar. Sí.
Sid. Donchs jo un altre;
aixís som dos.
Mar. Fòra bromas.
Diguém, ¿per hont heu entrat?
Sid. ¿Y vosté?..
Mar. Jo per la porta.
Sid. Jo també.
Mar. ¿Y ab quin permís?..
Sid. ¿Y á vosté qué se li'n dòna?..
Mar. ¿Cóm qué se me'n dòna?. Mòlt.
¡Quina pregunta mes tonta!
Sid. Mòlt mes se me'n dòna á mi.
Salti l'escala, marmota.
Perque sò pagés, ¿s'pensa
que no'm sé esquivar las moscas?
Mes.., nò; no vull que se'n vagi;
perque vosté dèu se un home
d'aquells, ¿mé entén?
(Fent córrer los dits.)

Mar. ¿Qué dihén?..
Si tornéu á obrir la boca...
¿Qué es lo que per'qui buscában?..
Sid. Lo que volia. Si'm toca;
(Perque l'amenassa.)
li vento un colps de cadira
que li estabello la closca.
Mar. ¿S'ha vist en lloch mes descaro?..
Sid. ¿S'ha vist en lloch tanta sorra?..
Mar. (No sé.. si crido ls vehins...)
Sid. (Si un crit faig de Via fóra...)
Mar. Es á dir que sent jo l'amo...
Sid. ¡Ay jo 't flich!. aquesta es bona.
Aquí no hi há amos ni mossos
que hi válgan.
Mar. A Barcelona
hi há presó, hi há presiri,
hi há...
Sid. Bueno; ¿á mi qué'm conta?
Mar. Que si no marxéu de grat,
anirém allá per forsa.
Sid. Donchs per véurer si es tan guapo
com se pinta, no'm vull móurer,
fins á véurer qui dels dos
fará caps á la garjola.

Carregat ab lo baul
he seguit mitg Barcelona;
y ara que he arribat á casa
que vosté 'm tregues á fora?
Endevinat, ara hi corro.

Mar. (¿Y ara qué diu aquest home?...)
¿Heavém portat un baul?
¿Aquí es á casa vostra?...

Sid. Nó; es á casa de vosté

Mar. Si que ho es.

Sid. Vagi al dimontre.
(Que n' es de mal tractá ab simples.)

Mar. (No hi deu ser tot aquest home.)
(Pausa.)

Sid. Bé; ¿que 'ns entendrém?

Mar. Entesos,
que no estich per mes candongas.
Carreguémvos l' baul
y passém aviat la porta.

Sid. ¿Axó 's creya? Si que va
ben equivocat de comptes.

Mar. Si crido...

Sid. Jo ho faré mes.
Ja li he dit: no 'm vull móurer.

Mar. Ja 's coneix que som palurdo.

Sid. ¿Ahont va açó aquet carnestoltas?
¿Lo que ha de fer no insulttarme
ab termes fins ó de moda,
pensantse que no 'ls entench;
perque li sabré fer tornas,
gran mamífero, imperfrótico.

Mar. Miréu que no estich per bromas,
ganapán.

Sid. (¿Ganapé'm diu?..)
Hombra sulfúrico.

Autómata.

Sid. (Ara sí que no l'he entés.)
Dromedário.

(Se senten dos colps de campaneta.)

Mar. Ruch, idiota.

Sid. Rinoceronte.

Mar Selvátic.

Sid. Jirafa.

Mar. Lluss

Sid. (Lluss?..) Llagosta.
(Nuhantseli ha vien en la gola.)

Mar. ¿Volén callar?

Sid. No, senyor;
no 'm dona la gana.

Mar. Doncas

cridém fins á reventarsos.

Sid. Revèntis vosté en mal' hora.—

(Se senten tres colps de campaneta.

Truican.

Mar. Ja va dos vegadas.

Sid. Pot se' es l'amo que ja torna.

(Se 'n va á obrir.)

Escena 6.ª

Dits. Sr. Ygnasi.

Yg. ¿Qué es aquesta saragata?..
¿En á qué vé aquet brujit?

Sid. Es que aquet senyó...

Mar. Aquest home...

(Marcelino y Sidro s'interrompen mutuament.)

Sid. Sens demanármen permís...

Mar. No'n fassi cás, que es un simple.

Sid. Se n'ha entrat cap aquí dins...

Mar. Diu que aquí es á casa sèva,
y no vol marxá'

Yg. ¡Ay fó 't flich!..

¿Voléu callar?..
Sid. Oh, es que...
Mar. Oh, es que...
Ygn. Hó dich jo. Nó vull més crits.
¿Som á la pescatería,
á casa, ó be al tocin?...
Parla, Sidro.
Sid. Nó fa gaire
que m' estava molt tranquil
arreglant aquestos llibres,
tal com vos m' haviau dit,
cuant tot plegat se 'm presenta
aquet senyor d' improvís,
dirigintme mil preguntas
y entre ellas insults á mils.
Mar. Es que jo obro...
Ygn. Vosté calli;
ja parlará d' aquí un pich.
Sid. Volentme treurer á fora,
¿qué sé jo lo que m' ha dit?..
Ygn. Es dir, ¿que vol que de casa
vás ó nó te 'n vagis?..
Sid. Sí.
Ygn. ¡Vaya!.. (Si ho entench que 'm pélin.)
¿Y qui es vosté per venir

á manar á casa mèva?...
Mar. Jo sò l'amo d'aquet pis.
Ig. ¿Es á dir que vosté es l'amo?...
Mar. Lo he llogat aquet matí,
ab aixó...
Ig. Bah, no ho puch créurer.
Mar. ¿Perqué nó?
Ig. Perque jo ahí
vaig véurer en lo balcó 'l rótul,
y com jo buscava pis,
me 'l vaig mirar, y agradantme,
me 'n vaig anar totseguit
á trobar l'amo; ab los tractes
no 'ns várem sabé avenir;
avuy l'he tornat á véurer,
li pago ab molt bon pistrinch,
m' entrega las claus, y quedo
de llavors amo del pis.
Ab aixó...
Mar. Bah, no puch créurer.
Ig. Si fos tal com vosté diu...
Mar. Es que ho es.
Ig. ¿Donchs perqué l'amo
m' ha entregat las claus á mí?
Mar. També á mí me las ha dadas.

Ig. Bah, no'm vingui ab embolichs,
que no estich per mes romansos.
Aqui es á casa, y aixís,
vágissen que hi es de sobras.

Mar. Jo no'm vull móurer d'aqui.
Vágissen vosté, ó sinó,
li armo un plèt.

Ig. ¿Un plèt...? ¿Qué diu?...
¿Ja sab qué es un plèt?... Escolti.

Mar. No vull escoltá; está dit.
Si no'l vol, passi la porta.

Ig. Donchs no'l vull, y'm quedo aqui.

Mar. Donchs plèt, y veurém qui'l guanya.

Ig. No estich per plèts ni embolichs.

Sid. Tenim rahó, y de sobras;
si, senyó, está molt ben dit.
Vagi á plelejá al diable.

Mar. Menos paranlas ¿sentim?
y acabém, que massa dura.
(Es que n'hi há tot un tip
de tractá ab gent com aquesta.)

Ig. Ves, arriba totseguit
(A Sidro.)
ab un sal á casa l'amo.
¿Te'n recordas ahont viu?

Sid. Tombant aquí 'l trenta cuatre.
Yg. Li dirás.—
Sid. Ja entench; sí, sí;
que vinga perque...
Yg. Sí, corre.
Sid. Vaig.
(Amohinat, en lloch de posarse lo seu gech, se posa la levita de Marcelino, sens que 'ls altres se n' adonin, y se 'n vá.)
Yg. A véurer si eixim;
y vosté 's podrá convéncer
que sò jo l'amo del pís.
Mar. Y vosté veurá sens dupte
que sò jo qui mana aquí.

Escena 7.ª

Marcelino. Ygnasi.

Mar. Vull séurer, sò á casa.
(S' assenta à l' esquerra.)
Yg. So á casa, m' hi assech.
(S' assenta à la dreta.)

Mar. Crememhi un cigarro.

Ig. La pipa encenèm.

(Se miran alternativament l'un al altre com mitx desconfiats.)

Mar. (Com mira.)

Ig. (Com guaita.)

Mar. (Si per ell quedès...)

Ig. (Si 'l pis per ell queda... Bah, bah, no pot ser.)

Mar. (No sé entendre encara un cás com aquet.)

Ig. Bè, vamos, ¿qué pensa?

Mar. ¿Qué pensa vosté?

Ig. ¿Jo? Arreglarho prompte.

Mar. Jo per lo mateix.

Ig. Donchs apa, arreglémho.

(S' alsan.)

Condicions.

Mar. Vosté que passi la porta.

Ig. Ja..., ja..., ja...!

Mar. Je..., je...!

(Escarnintlo enfadat.)

Ig. (Val mès que me 'n riga

per no enfadarmí més.)
Mar. Vosté ho pren á broma.
Yg. De veras ho prench.
Mar. ¿Donchs de qué vin ara?
Yg. De fástich.
Mar. ¿Qué?..¿qué?..
¿de fástich?..
Yg. Sí.
Mar. ¿I burla
de mí?.. Ja ns veurém.
Aixó no ho consento,
ni ho consentiré.
Yg. ¡Bè, home, no cridi,
que jo no puch més;
tinch la gòla seca.
Mar. Jo tinch l'coll séch.
Sápiga que'm quedo
ab l'pis ¿entén?..
Y per si la cosa
surtia al revés,
per bèn segú tinguí
que li entaulo 'l plèt.
Yg. Qui dels dos se 'l queda
ben prompte ho veurém;
la rahó sens dupte

que á mí m' assisteix.
Y si vosté 's pensa
que ab aixó del plèt
m' fa pór, s' enganya,
perque fa molt temps
que me la m' han trèta
la pór del clatell
Escolti.

(Marcelino 's tapa las orellas.)

Un dia
ab un mèu parent
per cuestió d' un roure...

Mar. No ho vull pas saber.
No ho sento, no ho sento;
no parli pas mès.

Yg. ¿No vol escoltarme?..
Donchs bueno, callèm;
mès si obra la boca...

Mar. (Desprès d' haverse destapat las orellas.)
Escolti. Vosté...

(Ygnasi no li dona temps de continuar y, tapantse tambè las orellas, li contesta.)

Yg. No ho sento, no ho sento;

no parli pas mès.
No vull escoltarho,
no ho vull pas saber.

(Tornan à sentarse tal com estavan antes, y despres de mirarse un rato alternativament, cada vegada que un d'ells s'alsa per parlar l'altre s'alsa tambè y l'interromp cridant.)

Mar. Jo...
Ig. Ho...o...o...o...
Vostè...
Mar. Eh...eh...eh...
Ig. (¡Que l'hem feta bona!..)
Mar. (Sòrt que ningú ns véu.)

Escena 8.ª

Dits, Sidro.

Aquest surt ab la levita tota esparrecada.

Sidro. ¡Ay!..¡ay!..
(S'alsan.)

Ig. — Hola ¿l'has trobat?...
Sid. Deixèumi reposá una mica.
Ig. ¿Doncbs qué tens? ¿Quina te'n passa?..
Sid. Tenim las claus.
(Entregántlashi.)
Ig. Corre, esplícat.
Sid. Vosté'n te tota la culpa.
(A Marcelino.)
Mar. ¿Qui?.. jo?..
Sid. Sí, vosté.
Ig. Bé, digas;
qué t'ha passat?..
Sid. Ni jo ho sé.
¡Ja us asseguro!.. ¡quin dia!..
Ab totas las mevas cosas
sembla que'l diable s'hi fica.
Mar. ¿Y d'aixó'n tinch jo la culpa?..
Sid. Sí, senyor.
Mar. ~~Bah, no ho sabia.~~
Sid. Si'm descuido una miqueta,
'm pegan una pallissa
que no'm déixan bó pels gats.
Ig. ~~¿Y aixó com ha estat?~~ Esplícat.
Sid. Me n'he anat á avisar l'amo,
perque vingués desseguida,

com vos m' havian manat,
cuant tot plegat veig que 'm miran
com estranyats los que passan,
y alguns reparo se 'n riuhen.
Jo, sens pensar ni de lluny
en la causa que ho motiva,
tira endevant; - pero sento
la quitxalla malehida,
que ab una infernal cridória
al meu derrera seguian.
L' un: - Balla, que t' daré un cuarto.
L' altre: - Tú, canta una mica.
Aquell: ¡Ha!.. que vas mudat! - -
Aquell altre mès s' arrisca:
'm tira un tronxo de col
y 'm taca la barretina.
Los seus companys cridan mès
y mès prop de mi s' arriman.
N' arreplego un de descuit;
li anava á dá' una tunyina,
cuant d' improvís tots los altres
vènen, y tira que tira
cada hú pel' seu cantò,
tota la roba m' estripan.
Preveyent jo que la cosa

de matas anar podia;
Es he ventat cuatre matas
y aquí he tornat desseguida.

Mar. ¿Y fins d'aixó'n tinch la culpa?..

(Rient)

Sid. Sí. Encara se'n goza s'inver.
Si no m'hagués insultat
vosté ab sas paraulas finas,
hauria vist que'm posava
en lloch del géch sa levita.

Mar. ¡La levita!..

(Enfadat.)

Sid. Aquí la té.

(Li tira.)

Yg. Lo sastre podrá cusirla.

Mar. Y bé, ¿qué volen que'n fassi?..
Mirén com está. ¡Re...ira!..

Sid. La pot véndrer al drapaire.

Mar. O'm pagarén la levita,
ó'ns recordarén de mí.

Sid. Ah, sí, sí; tot desseguida.
¿Qui'm paga á mí 'l colp de tronco?
¿qui'm paga la barretina?

(Se sen un colp de campaneta.)

Yg. Tocan. Corre, vés á obrir.

Escena 9.a

Dits, Sr. Francisco.

Fran. Déu los guard'. ¿Qué s'ofereix?
Ig. Era vosté 'l que esperávam.
Es l'cás que aquet senyor
se m' ha ficat aquí casa,
y per res se 'n vol anar,
alegant que es ell qui mana.
Mar. No 'l cregui; que es al revés.
Sid. No 'l cregui pas, que es un plaga.
(Per Marcelino)
Fran. ¿Y donchs aixó com s'esplica?
Mar. Feya ja temps que buscava
un pis, he trobat aquet,
l'he llogat, y santas páscuas.
Ig. Senyor Francisco, judiqui.
Fran. Aquesta sí que no passa.
Mar. ¿Qué vol dir?
Fran. Res.... La llibreta.
Mar. Sols l'ensenyo al amo.
Fran. ¡Vaya!
¿Es á dir que no sò l'amo?...

Mólt bé: ¿donchs qui será?

Mar. Un altre.

Fran. (¡Ah!...ara hi penso. ¿Vols jugar
que n'haurá fét una 'l pare?...)
Fassi 'l favor. (A Ygnasi.)

Yg. ¿La llibreta?
Aquí está.

Fran. Per compararlas
la séva. (A Marcelino.)

Mar. Ja li he dit:
sols al amo.

Sid. (¡Que es pavana!)

Fran. Donchs tingui, miris aquesta.
(Li entrega la d' Ygnasi.)

Mar. Ygual l'apellido.

Fran. Lo pare
li haurá llogat á vosté
sens dírmen ni una paraula.
Com que 'l pobre repapieja...

Mar. Bé, donchs, ¿com podrá arreglarse?...
De tots modos l'he llogat.
(Torna la llibreta á Francisco
y aquet á Ygnasi.)

Yg. De tots modos jo so á casa.

Fran. ¿Qui es que l'ha llogat primer?

Mar. Jo.
Fran. Aixís, vosté haurá d'anársen.
Ig. Bé, home; molt bé. No'm móch.
(Resolt.)
¿Haig de pagar jo las faltas
que vostés cometin? ¡Cá!—
Sid. Mólt ben dit, aixís m'agrada.
Fran. Se'n ha d'anar hu dels dos.
Mar. Ell.
Ig. Ell.
Sid. Ell.
Fran. ¡Qué re... diable!
¿Senyors, que no'ns entendrém?
Silenci, tinguin més calma.
Póden viurer aquí junts.
Sid. ¡Vaya!
Mar. ¡D'altre no'n faltava!—
No, senyor, no; vull ser sol.
Ig. Jo també, perque so á casa.
Fran. Ja veig que no'ns entendriam.
Me'n vaig á cridar l'Alcalde
del barri, y ell que ho arregli
Senyor Félix.
(Anant al balcó.)
Felix. ¿Qué?... (Desde dins.)

Fran. Ab la vara
fies uns cuants municipals
farsi 'l favor de pujarne.

Felip. Luego va.

Fran. A véurer aixís
si n' eixim d' una vegada.

Jug. Ara veurém qui se 'l queda.

Mar. Aixó es lo que jo buscava.
Veurém qui es que tè rahó.

Jug. La rahó la tinch jo.

Fran. Basta.
Tots la tenen y ningú
la tè.

Sid. ¿Com pot esplicarse?...
Pst... Cállin... ¿senten?... Ja puja.
(Se 'n va á obrir la porta.)

Escena 10.ª

Dits, Sr. Ofecio. Municipals. Luego Quimeta

Fran. Ja tenim aquí l' Alcalde.

Felip. ¿Senyors, qué se 'ls oferia?

Mar. Que aquets homes s' han ficat
á dintre de casa meva;
y ara no volen marxar.

Yg. Aquet senyor pot respóndrer
com jo l pis li he llogat.

Félix. Agáfin al senyor.
(Per Marcelino. Los munici-
pals van á ferho.)

Mar. Nó.
A n' aquells han d' agafar.
(Lo deixan á n' ell y 's dispo-
san á agafar á Ygnasi y á Sidro.)

Yg. A mí nó.

Sid. A mí nó. Aquell plaga.
Jo á ningú he fet may cap mal.
(Los deixan y van dels uns als
altres, séns saber á qui agafar.)

Félix. Donchs bueno; per encertarho
que seguéixin tots plegats
cap á l' Alcaldia.

Quimeta. ¡Pare!..
¿Qué es aixó?..¿Qué está passant?..
¿Que havéu fet algun estrago?..
¿Perqué us volen agafar?...

Yg. Oh, no 'n tinch pas jo la culpa.

Qui. ¿Donchs qui la tè?

Ig. Aquell truán.

Mar. (¡Es ella!..)

Qui. (¡Es'n Marcelino!..)

Mar. (¡Vaya una casualitat!..)

Qui. ¡Tu, Marcelino!...

Mar. Quimeta!...

Qui. Esplícam, per Déu, ¿qué hi há?..
Perqué us volen portar presos
aquestos municipals?

Ig. ¿Sr. Marcelino es vosté?
(Estranyat.)

Mar. Sí, senyor. Veig que he faltat.
Vull demanarli'm dispensi.

Ig. Senyors, poden retirars';
la cuestió ja està arreglada.

Félix. Pássinho bè.

Ferran. Deu los guard'.

Escena última

Ignasi, Marcelino. Sidro. Quimeta

Ig. ¿Home, donchs perqué no ho deya?..

Mar. Si ho haguès sabut avans...

Sid. ¿Que es l' teu promés, Quimeta?—
Qui. Sí, Sidro; 'l mateix.
Sid. ¡Ay, ay!—
N' he vist de cosas estrangeras,
pero com aquesta cap.
Ozg. Jo conech molt bé 'l seu pare
y 'l seu oncle Sebastià;
y á vosté, sols per las cartas
que m' escriu de tant en tant
per la noya. No tenia
l' honor d' haverlo vist may.—
Qui. Com cuant nos várem coneixer
en Sant Hilari l'altre any
vos no hi érau.—
Ozg. Oh, y aixó
que no hi falto cuasi may
á la festa major. ¡Vaya!—
Mar. Lo demés, m' ha aconsellat
l' pare que un pis llogués
y hi establís lo despaig;
perque he acabat la carrera
y—
Ozg. Sí, home; ben pensat.
Mar. Vostés quédinse aquí 'l pis.
Ozg. ¿Perqué? No, home.

Mar. Veurán.
Diré al meu pare que vinga,
y podrém abreviar
la boda, y un colp ja feta,
podrém viurer tots plegats.

Ig. Cap inconvenient hi trobo
¿Y tu?..

Qui. No esperém demá,
si avuy tot pot arreglarse.

Sid. ¡Sols jo sóch l' desgraciat!..
¿Y haig de pagar la levita?..

Mar. No hi pensém mès.

Sid. ¡Ah! aixís ray...

Mar. Quimeta, ja se 'ns acosta
la ditxa per breus instants.
¿M'estimarás?

¿Y tu á mi?

Mar. Com sempre.

Qui. Jo mès que may
seré al teu costat ditxosa.

Ig. Vivin sempre en santa pau.
Noya, convida als senyors.

Qui. Sr Sidro ls convidará.

Sid. Si 'm pagas la barretina.

Mar. Jo vos la pago.

Sid. Donelis....áin.

Pel dia del casament,
senyors, quedan convidats.
La festa créch será bona,
perque la noya s' ho val,
y 'l nuvi, com vostés vehuen,
tambè es un sicot trempat.
No voldria descuidarme
d' advertirlos entre tant,
que si may llogar volian
algun pis, mírin avans,
per evitarse disgustos,
que no sía un pis llogat.

Prou

BIBLIOTECA CENTRAL BARCELONA